

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 462)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair 26.9.1990 Tarihli ve 3661 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/750; 3/1394)

*Türkiye**Cumhurbaşkanlığı*

Kan. Kar. : 39-18/A-4-90-474

9.10.1990

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 22 Ocak 1990 tarih ve 3792 sayılı yazınız.
b) 3 Şubat 1990 tarih ve 39-18/A-2-90-48 sayılı yazınız.
c) 28 Eylül 1990 tarih ve 4193/26258 sayılı yazınız.

1. İlgi (a) yazınıza ekli olarak gönderilen 18.1.1990 tarih ve 3603 sayılı Kanun incelenmiş, ilgi (b) yazımızda belirtilen görüş doğrultusunda bir defa daha görüşülmek üzere Yüce Meclise iade edilmiştir.

2. Bu defa ilgi (c) yazınızla 26.9.1990 tarih ve 3661 sayılı "Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanun", Anayasanın 89 uncu maddesine göre, gerekli işlem yapılmak üzere gönderilmiştir.

3. Kanun üzerinde yapılan incelemelerin, Anayasanın 86 ncı maddesinde belirtilen genel ölçü dikkate alınmak ve daha önceki iade ve iptal kararları gözönünde bulundurulmak suretiyle yapılması ve Kanunun öncelikle bu genel çerçeve içerisinde değerlendirilmesi uygun mütalaa edilmiştir.

4. Anayasanın 86 ncı maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödeneklerini en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu miktara bağlamakla, kendilerine sağlanacak hak ve menfaatler için genel bir ölçü koymuş ve bir denge kurmuş bulunmaktadır.

Üyelerin hizmet özelliğinden meydana gelen ayrıcalıklar ile bu hizmetin daha kolay ve etkin bir şekilde ifası için sağlanacak ilave kolaylıklar, Anayasa ve ilgili yasalarda düzenlenmiştir.

Görevde iken yapılacak düzenlemeler için Anayasanın 86 ncı maddesinde, konulan bu sınır ve ölçüye uymak, Anayasaya uygunluk yönünden ne kadar zorunlu ise, en yüksek Devlet memurunun hizmette veya emeklilikte sahip olduğu özlük ve sosyal hakların tespitinde de, hizmet özellikleri dikkate alınmak suretiyle bu genel ölçü ve sınırlamalara uymak da o kadar gerekli ve maddenin ruhuna o derece uygun bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir.

Bu konuda şimdiye kadar verilen iade ve iptal kararlarının nedenleri incelendiğinde, hepsinde müşterek olan hususun, bu genel çizginin korunamamış olmasından kaynaklandığı müşahade edilmektedir.

Bu nedenle hizmet ve emeklilik haklarının tespitinde, Anayasanın ilgili maddesinde belirtilen genel çizgi ve mahfuz bulunan ana düşünceye uygun bir düzenlemenin yapılması, hizmette bulunurken Anayasa tarafından belirlenen ve kabul edilen bir ölçünün emeklilikte de kabul edilmesi, bütün düzenleme ve işlemlerde kolaylık sağlayacak, kamu oyunda daha kolay kabul görebilecek ve müteaddid defalar iade ve iptal kararları ile meydana gelen boşluğu ölçülür bir şekilde doldurmayı mümkün kılabilecek olumlu bir yaklaşım olarak görülmektedir.

Yapılacak düzenlemeler için öngörülen ana çizginin, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin görev ve hizmet özelliği yönünden bilinen ihtiyaçlarının karşılanması ve özellikle hizmette iken gerekli ilave destek ve kolaylıkların sağlanması hususunda bir engel olarak görülmemesi, ancak genel bir ölçü şeklinde değerlendirilmesi ve düzenlemenin buna göre yapılması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen ana görüş çerçevesinde ilgi (c) ile gönderilmiş bulunan Kanun incelendiğinde, genel olarak hizmet ve emeklilik dönemleri için getirdiği yenilikler, sağladığı ilave hak, menfaat ve ayrıcalıkların bu ölçü ve sınırı aşan bazı yönlerinin bulunduğu müşahade edilmiştir.

5. Kanunun 1 inci maddesiyle getirilen düzenlemede en yüksek Devlet memuru ifadesinden hangi kamu görevlisinin kastedildiği açıklanmamış, ancak maddenin (gerekçe) bölümünde bu görevlinin Başbakanlık Müsteşarı olduğuna değinilmiş bulunmaktadır.

Mevcut mevzuatta 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek Devlet memuru ifadesinden Başbakanlık Müsteşarının anlaşılacağı hususunda düzenlemeler vardır.

Kanunun 1 inci maddesinde 9.10.1984 tarih ve 3053 sayılı Kanunda olduğu gibi "... 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ek ve değişikliklerine göre, en yüksek Devlet Memuru..." şeklinde bir düzenleme bulunmadığından, bu konunun uygulamada tereddütlere yolaçacağı ve zaman süreci içinde ayrı ayrı Devlet memurlarının almakta oldukları malî ve sosyal haklarının toplamının esas alınarak, Yasama Organı üyelerinin aylık ödeneklerinin ve yolluklarının hesaplanacağı düşünülmektedir.

6. Kanunun (Emekli Aylıklarının Hesaplanması) başlığını taşıyan 3 üncü maddesine göre, Yasama Organı üyeleri ile dışarıdan atanan bakanlardan T.C. Emekli Sandığına emekli aylığının bağlananların aylıklarının, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin almakta olduğu yolluk dışındaki her türlü ödemenin aylık toplam tutarı üzerinden, iktisap ve hizmet süreleri itibarıyla uygulanan emekli aylığı oranlarına göre hesaplanacağı kabul edilmiştir.

3 üncü madde yönünden üzerinde durulması lazım gelen en önemli husus, T.C. Emekli Sandığı, uygulamasında (Sözleşme Ücreti)nin emekli aylığının hesabında ilk defa değerlendirmeye esas alınması hususudur.

Başbakanlık Müsteşarının 1.7.1990 tarihinden itibaren kadro karşılığı olarak aldığı sözleşme ücreti ve ikramiyeleri esas alınarak hesaplandığında, ortalama aylık ücretinin 8 750 000 TL. tutacağı ve bu rakamın 112 000 TL. olan aylık (Aile Yardımı)nın ilavesi ile 8 862 000 TL.'ye ulaşacağı anlaşılmaktadır.

Ancak, hemen belirtmek gerekir ki, bugün Başbakanlık merkez ve bağlı kuruluşlar başta olmak üzere, kamu görevlilerine kadro karşılığı sözleşme ücreti verilmesine rağmen, bunların emekli aylıkları, iktisap ettikleri kadro derece ve kademesi ile varsa ek göstergeleri esas alınarak belirlenmektedir.

“En yüksek Devlet Memuru” ilkesi üzerinden hareket edilerek, Yasama Organı üyeleri ile dışarıdan atanan bakanların aylık ödenekleri ve yollukları belirlenirken, emekli aylığının tespitinde, Devlet memurlarının tabi olmadığı farklı bir sistem getirilmektedir.

Mukayeseli olarak rakamların yanyana konulmasında, bu farklılığın büyük bir ayrıcalığa dönüştüğü görülecektir.

Emeklilik için sözleşme ücretinin esas alınması örneği, çeşitli kurum ve kuruluşlarda bu şekilde sözleşmeli olarak çalışan personelin de aynı hakka sahip olma taleplerine neden olabilecek ve söz konusu uygulama emekli ikramiyelerine de yansıtacağından, bu büyük farklılıklar çalışanlar arasında yeni bir huzursuzluk nedeni haline gelebilecektir.

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerinde mevcut olan hükümler, emekli olacak kişilerin emekli aylıkları ile bunlardan yapılan emekli kesenekleri arasında aktüeryal bir denge kurmuştur. Bu dengenin bozulması çok önemli bir sosyal kuruluş olan Sandığın zararına olacaktır. Bunun bilincinde olan Yüce Meclis, yeni düşünülen sözleşme aylığı üzerinden ödenecek emekli aylığı farklarının Hazineye karşılanması esasını getirmiştir. Bu ise, kişilerin bir kısım kanunî giderlerinin Anayasanın öngörmediği ve kabul etmediği bir şekilde Hazineye karşılanması anlamına gelmektedir.

Bu nedenledir ki, emekli aylığının bağlanmasında iştirakçinin kadro aylığı esas unsur olarak alınmıştır.

Esasen, incelenen Kanunun 2 nci maddesinde de Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile dışarıdan atanan bakanların; Emekli Sandığı ile ilgilendirilmelerinde, bu genel kaideye uygun işlem yapılması kabul edilmiş ve bunun sonucu olarak tahsil ve hizmet sürelerine göre, belirlenecek derece ve kademe rakamlarına ilave edilecek ek gösterge üzerinden emekli keseneğinin kesileceği hüküm altına alınmıştır.

Görüldüğü ki, Kanunun 1 inci maddesine göre, en yüksek Devlet Memurunun sözleşme ücreti üzerinden alınacak aylık ödenek hiç bir zaman emeklilik işleminde değerlendirmeye tabi tutulmayacaktır.

Sonuç olarak, Anayasa Mahkemesinin emsal kararları karşısında, hiçbir iştirakçi için geçerli olmayan böyle bir uygulamanın, sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve dışarıdan atanan bakanlar için getirilmesinin haklı bir nedeni olabileceğini ve kamu yararına da uygun bulunduğunu savunmak mümkün görülmemektedir.

Yasama Organı üyeleri ile dışarıdan atanan bakanların emeklilik statüleri yeniden düzenlenirken, Kanunun 2 nci maddesinde yer alan 4500 ek göstergenin de bir defa daha gözden geçirilmesinde yarar mütalaa edilmektedir.

7. Kanunun 4 üncü maddesiyle (Yasama Organı Eski Üyelerinin Sosyal Hakları) düzenlenmiştir.

İlgideki (b) yazımızda da açıkladığımız gibi, maddenin birinci fıkrasıyla Yasama Organı üyeliği sona erenlerle bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin tedavileri için getirilen hüküm “insan sağlığına ilişkin olması bakımından son derece yerinde bir düzenleme olarak” kabul edilmiştir.

Ancak, maddenin ikinci fıkrasıyla Yasama Organı üyeliği sona erenlerin protokol, ulaşım ve haberleşme, kültürel, sportif ve sosyal tesisleri ile benzeri sosyal hizmet ve haklardan milletvekilleri gibi yararlanacakları kabul edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin :
Esas Sayısı : 1980/28
Karar Sayısı : 1980/45
Karar Tarihi : 1.7.1980

Kararı karşısında, görevde bulunan milletvekilleri ile bu görevi sona erenler arasında bir paralellik kurmak, Anayasanın yasakladığı ve haklı bir nedene dayanmayan ayrıcalık durumu oluşturacaktır.

Yasama görevinin niteliği ve önemi, milletvekillerinin hukukî statüsünün Anayasada özel olarak düzenlenmesini gerekli kılmıştır. Bu statünün unsurları milletvekillerinin bütün milleti temsil etmeleri ilkesi, milletvekilliği ile bağdaşmayan işler, yasama sorumsuzluğu ve dokunulmazlığı gibi özel nitelikte mevzuatın düzenlenmesini zorunlu hale getirmiştir. Tekrar etmek gerekirse, görevde bulunan milletvekilleri ile bu görevden ayrılanları aynı hükümlere tabi tutmak mümkün görülmemektedir.

Şurasını da belirtmek gerekir ki; görevde iken milletvekillerine tanınan imtiyazlar kişiye değil, ifa edilen görevden kaynaklanmaktadır ve tabiatı ile haklı bir nedeni vardır. Görevden ayrıldıktan sonra bu ayrıcalıkların sona ermesi tabiidir.

Bu nedenlerle 4 üncü maddenin ikinci fıkrasının kabulüne imkân görülmemiştir.

8. Kanununun 5 inci maddesi ile (Yasama Müşavirliği)ne ilişkin düzenleme getirilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinde bulunmuş olanlardan kendilerine emekli aylığı bağlanmamış olanlar ile yönetim, denetim, danışma ve tasfiye kurulu üyeliği dahil olmak üzere kamu kesiminde veya özel kesimde her ne suretle olursa olsun aylık veya ücret mukabili görev almayanlar talepte bulunmaları halinde en fazla beş yıl için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı yasama müşaviri kadrolarına atanabileceklerdir.

Maddenin düzenlenmesinde güdülen maksat, emeklilik hakkı kazanmamış milletvekillerine bir hizmet imkânı sağlayarak, hem kendilerine maddî bir katkı ve hem de noksan emeklilik sürelerini tamamlama imkânı vermektir. İhtiyaç yönünden yerinde mütalaa edilen bu hususun düzenlenmesinde ileride büyük problemler yaratacak hükümler ve boşluklar mevcuttur :

a) Herşeyden önce (Yasama Müşavirliği) ünvanı ile görevlendirilen eski parlamenterlerin, bu isim ve ünvanla ne gibi hak ve menfaatler kazanacaklarının çok iyi incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

(Yasama Müşavirliği) adı altında bir görevin oluşturulması ve Yasama kelimesinin müşavirlikle birleştirilmesi gelecekte değişik yorumlara açık, bazı hak ve taleplere vesile olabilecek bir ünvan olarak görülmektedir.

b) Yasama Organı üyeliği sona erenlerden isteklilerin, Yasama Müşavirliği adı altında görevlendirilmeleri, idarî istek ve ihtiyaçlar bakımından da bir takım sıkıntıların doğmasına neden olabileceği düşünülmektedir.

Bu nedenle bu isim ve görevlendirme yerine milletvekilliği görevi sona erenlerden istekte bulunanların, Türkiye Büyük Millet Meclisi (Danışman) kadrolarında görevlendirilmeleri şekil, ihtiyaç, isim ve görevlendirme yönünden daha uygun mütalaa edilmektedir.

c) "... özel kesimde her ne surette olursa olsun aylık veya ücret mukabili görev almayanlar..." düzenlemesi içerisinde, özel kesimde kendi hesabına serbest olarak çalışanlardan söz edilmediğinden, bu hususun da maddeye ilavesi gerekmektedir.

Bütün bu hususlar karşısında maddenin yeniden düzenlenmesinde zaruret görülmektedir.

9. Kanunun 6 ncı maddesine göre; Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ve dışarıdan atandığı bakanlık görevi sona erenlere bu görevlerde en az iki yıl bulunmuş olmaları şartıyla 6000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda ve hayatta buldukları sürece (temsil tazminatı) ödenecektir.

Bu düzenlemenin de Yasama Müşavirliğinde olduğu gibi bazı noksanlıkları boşlukları ve sakıncaları bulunduğundan yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu konuda yeniden düzenleme yapılırken;

(1) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile dışardan atanan bakanlardan kendilerine emekli aylığı bağlananlar ile bağlanmayanlar arasında gelir düzeyi bakımından meydana gelen ayrıcalığı gidermek için bu tazminatın emekli aylığı bağlanamayanlara ödenmesinin,

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile dışardan atanan bakanların bu görevlerinin sona ermesinden itibaren, emekli aylığı alıp almadıklarına bakılmaksızın; kamu ve özel kesimde çalışmayanlara bu tazminatın ödenmesi suretiyle maddî yönden belirli oranda katkıda bulunulmasının,

yerinde olacağı Yüce Meclisin takdirlerine sunulmaktadır.

Bu konuda genel görüşümüzü bu şekilde ortaya koyduktan sonra, madde düzenlemesinde tespit edilen farklılıkları da şu şekilde sıralamak mümkündür.

a) Maddede başlangıç göstergesi olarak kabul edilen 6000 rakamı yüksek bulunmuştur.

b) Serbest olarak çalışanların bu haktan yararlanmaları kabul edilmek suretiyle, genel ilkedden ayrı bir düzenlemeye gidilmiştir. Serbest meslek kazancı bulunanların kapsam dışı bırakılması yerinde olacaktır.

10. Kanunun 8 inci maddesiyle (Ölüm yardımı) konusu düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasına göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ölümleri halinde, Kanunun 1 inci maddesi uyarınca hesaplanacak aylık ödeneklerin 12 aylık tutarı, ölüm yardımı olarak Meclis bütçesinden ödenecektir.

Maddenin ikinci fıkrası gereğince, Yasama Organı üyeliği sona erenlerin ölümleri halinde ise, ödenecek ölüm yardımı, birinci fıkraya göre belirlenecek miktarın yarısı olacaktır.

Buna karşılık 657 sayılı Kanunun 208 inci maddesine göre, görevde bulunan memurların ölümleri halinde eşine ve çocuklarına, bunlar yoksa ana ve babalarına, bunlar da yoksa kardeşlerine son aylığın iki aylık tutarında ölüm yardımı ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Emekli Sandığı mevzuatına göre ise, emeklilerin ölümü halinde emekli aylıklarının bir aylık tutarı ölüm yardımı olarak ödenmektedir.

8 inci maddede yukarıda belirtilen ana görüş çerçevesi içerisinde düzeltilmesi ve dikkate alınması gereken iki hususun mevcudiyeti müşahade edilmiştir :

(1) (Ölüm Yardımı)nın görevde veya emeklilikte parlamenterler için en yüksek Devlet memurunun kadro derece, kademe ve ek göstergesi esas alınarak bu miktar üzerinden ödenmesi,

(2) İnsanî yönden çok yerinde bir düzenleme olarak görülen bu hususun diğer kamu görevlileri ile emeklilerine sağlanan ölüm yardımının artırılması ve aradaki büyük farklılığın giderilmesi için ilgili Kanunlarda yeni bir düzenlemeye gidilmesi Yüce Meclisin takdirlerine sunulmaktadır.

11. Kanunun (Kazanılmış haklar) başlığını taşıyan geçici 1 inci maddesinde "Anayasa Mahkemesi kararları ile iptal edilmiş olan 7.5.1985 tarihli ve 3284 sayılı, 21.4.1988 tarihli ve 3430 sayılı Kanunların ilgili hükümleriyle öngörülen; T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilme, hizmet borçlandırılması, intibak ve aylık bağlama ve diğer konulardaki kesinleşmiş işlemlerle emeklilik hakkı elde edenlerin bu hakları müktesep hak olarak muhafaza edilmek suretiyle bu Kanun hükümlerine göre aylıklarının ödenmesine devam olunur. Ayrıca idarî yargı kararı gereğince aylıkları dondurulanlara veya ödenen aylık miktarları indirilmiş olanlara söz konusu idarî yargı kararının uygulanması tarihine kadar yapılmış ödemeler için Sandıkça borç çıkartma işlemi yapılmaz."

Hükmü kabul edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin :

Esas Sayısı : 1971/59 - 1985/1-1986/3

Karar Sayısı : 1972/19 - 1986/4-1986/15

Karar Tarihi : 20.4.1972 - 25.2.1986-3.7.1986

Kararlarında da açıklandığı gibi, müktesep hak, başka bir ifade ile (kazanılmış hak)dan söz edilebilmesi için, bir hakkın usule ve hukuka uygun olarak elde edilmiş olması gerekir,

"Anayasaya aykırılığı nedeniyle iptal edilmiş ve yürürlükten kalkmış bir hükmeye dayanan bu yararlanmanın... kazanılmış hak sayılması ve sürdürülmesi düşünülemez."

Kanunun geçici 1 inci maddesinde temas edilen 3284 ve 3430 sayılı Kanunlar, başlangıçta usulüne uygun olarak yürürlüğe girmiş ve ilgililer hakkında uygulanmıştır. Bu aşamada hiçbir ihtilaf söz konusu değildir. Geçici 1 inci madde metninde de kabul edildiği gibi, Anayasa Mahkemesi her iki Kanunu da açılan davalar üzerine Anayasaya aykırı bularak iptal etmiştir.

Bilindiği gibi Anayasa Mahkemesi Kararlarının kesin niteliği yanında, aşağıya aynen aldığımız 153 üncü maddenin son fıkrası açık bir hüküm taşımaktadır.

"Anayasa Mahkemesi Kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar."

Buna göre, gerek 3284, gerekse 3430 sayılı Kanunların iptaline ilişkin kararların yayımlanmasından sonra, bu Kanunların yürürlükte olduğunu kabul ederek ihtiva ettiği hükümlerine göre, işlemlerin sürdürülmesi, mümkün görülmemektedir.

Açılan bir dava üzerine Ankara 3 üncü İdare Mahkemesi de aynı sonuca varmıştır. Şöyle ki;

Ankara 3 üncü İdare Mahkemesi :

Esas No. : 1990/127

Karar No. : 1990/1224

Karar Tarihi : 30.5.1990

İlamında sonuç olarak

"Yasama Organı üyeleri ile dışarıdan atanan bakanların 3284 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin iptaline ilişkin 2.12.1986 tarih ve 1986/26 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı 30.4.1987 tarihinde ve 3430 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin iptaline ilişkin 24.5.1988 tarih ve 1988/11 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararının Resmî Gazetede yayımlandığı 28.7.1988 tarihinden sonra sözü edilen Kanunla getirilen imkânlardan yararlanmaları mümkün değildir."

Şeklinde hüküm vermiştir.

Bu halde de Anayasanın 138 inci maddesinin son fıkrasının da nazara alınması gerekmektedir.

“Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez” ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.

Bu sebeplerle maddenin kabulüne imkân görülmemiştir.

12. Belirlenen bu açıklamalara paralel olarak Kanunun geçici ikinci, geçici üçüncü ve geçici dördüncü maddelerinin de yeniden gözden geçirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

SONUÇ

Yukarıda arz edilen hususlar ve emsal Anayasa Mahkemesi Kararları nazara alınarak 26.9.1990 tarih ve 3661 sayılı “Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanun”, Anayasanın 89 uncu maddesi gereğince bir defa daha görüşülmek üzere ilişikte sunulmuştur.

Arz olunur.

Turgut Özal
Cumhurbaşkanı

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/750, 3/1394

Karar No. : 135

25.10.1990

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülerek kabul edilen ve onaylanmak üzere 28.9.1990 tarihinde Cumhurbaşkanlığına sunulan 26.9.1990 tarihli ve 3661 sayılı "Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanun" Cumhurbaşkanlığınca Anayasanın 89 uncu maddesi uyarınca bir kere daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına geri gönderilmiş ve Başkanlıkça gerekçeli geri gönderme tezkeresi ile birlikte 10.10.1990 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiş ve Komisyonumuzun 16.10.1990 ve 24.10.1990 tarihlerinde yaptığı 7 ve 9 uncu birleşiminde Maliye ve Gümrük Bakanı başkanlığında Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

Kanunda ve geri gönderme tezkeresinde işaret edilen hususlara yeni düzenlemelerle açıklık getirilmesinin benimsenmesi sonucunda Kanunun tümü kabul edilerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Kanunun 1 inci maddesinin 2 nci fıkrasında yer alan "birinci" ibaresi "bu" şeklinde redaksiyona tabi tutulmuş ve 1 inci madde bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Kanunun 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasının sonuna; fıkrada belirtilen görevlerde bulunanlar ile bu görevlerden ayrılanlara da aynen uygulanacağına dair bir hüküm eklenmiş, 3 üncü fıkra, diğer Sosyal Güvenlik Kurumlarının ödemesi gereken aylığın ilgili kurumdan, aradaki farkın ise hazineden sandıkça alınacağını belirtecek şekilde yeniden düzenlenmiş, maddeye "Makam tazminatının ödenmesine ve kesilmesine dair özel hükümler ile bu Kanunun 5 inci maddesine göre ödenecek tazminata ilişkin hükümler saklıdır." şeklinde yeni bir fıkra eklenmiş ve maddenin 4 üncü fıkrası fiilî hizmet zammının 5434 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren verilmesi şeklinde değiştirilmiş ve yeni eklenen fıkra nedeniyle 5 inci fıkra olarak maddeye eklenmiş, 2 nci madde bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Kanunun 3 üncü maddesi emekli aylığının bağlanmasında, emekli aylığını bağlayacak ilgili Sosyal Güvenlik Kurumunun mevzuatında yer alan yaş kaydı dışında genel hükümlerin uygulanması şeklinde yeniden düzenlenmiş ve madde bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Kanunun 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına "açıktan atandığı Bakanlık görevi sona erenler" ibaresi eklenmiş, 2 nci fıkra metinden çıkarılmış ve madde bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Kanunun 5 inci maddesi verilen bir önerenin kabulü ile metinden çıkarılmıştır.

Kanunun 6 ncı maddesi ile düzenlenen tazminatlardan faydalanacaklar için sınıflı faaliyet-te veya serbest meslek faaliyetinde bulunanlar kapsam dışı bırakılarak yeniden düzenlenmiş ve 5 inci maddenin metinden çıkarılması nedeniyle 5 inci madde olarak yapılan bu düzenlemeyle kabul edilmiştir.

Kanunun 7 nci maddesi 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Kanunun 8 inci maddesi, ölüm yardımı ile ilgili hüküm yeniden düzenlenerek ve 7 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Kanunun 9 uncu maddesi, "9.10.1984 tarih ve 3053 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun bu kanuna aykırı hükümlerinin uygulanmaması şeklinde değiştirilerek 8 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Kanunun Geçici 1 inci maddesi, idarî yargı kararları göz önünde tutularak ve sözkonusu kararların uygulama tarihinden önce yapılan işlemlerin geçerli sayılacağı şeklinde düzenlenmiş ve Geçici 1 inci madde bu değişiklikle kabul edilmiştir.

Kanunun Geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kanunun Geçici 3 üncü maddesi 5 inci maddede yapılan değişiklik paralelinde yeniden düzenlenerek kabul edilmiştir.

Kanunun Geçici 4 üncü maddesi, borçlanmak suretiyle 20 hizmet yılını tamamlayanlara yaş kaydı aranmaksızın 2 nci maddedeki esaslara göre aylık bağlanmasını öngörecektir şekilde yeniden düzenlenerek kabul edilmiştir.

Kanuna Geçici 5 inci madde olarak, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Yasama Organı Üyeliği veya açıktan atandığı Bakanlık görevleri sona ermiş olanlarla, bunlardan ölenlerin dul ve yetimleri hakkında da bu kanunla getirilen emeklilik hükümlerinin T.C. Emekli Sandığına uygulanacağını öngören bir hüküm eklenmiştir.

Kanunun Yürürlük ile ilgili 10 uncu maddesi "Bu Kanunun 2 nci maddesi ile Geçici 4 üncü maddesi 1 Temmuz 1990 tarihinde; diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Ancak, 2 nci maddenin son fıkrasında yer alan fiilî hizmet zammı verilmesinden dolayı bu kanunun yürürlüğünden önce geçmiş süreler için aylık ve ikramiye farkı ödenmez." şeklinde değiştirilerek ve 9 uncu madde olarak, yürütmeye ilişkin 11 inci maddesi ise 10 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Yusuf Bozkurt Özal
Malatya
Sözcü
Reşit Ülker
İstanbul
Üye
Mehmet Deliceoğlu
Adıyaman
Üye
Ömer Okan Çağlar
Aydın
Üye
A. Şamil Kazokoğlu
Bolu
İmzada bulunamadı

Başkanvekili
Hazım Kutay
Ankara
Üye
Mehmet Ali Bilici
Adana
Üye
Nihat Türker
Afyon
Üye
Hülmî Ziya Postacı
Aydın
Üye
Sait Ekinci
Burdur

Üye
Ünal Akkaya
Çorum
İmzada bulunamadı

Üye
İsmail Şengün
Denizli
İmzada bulunamadı

Üye
Töğay Gemalmaz
Erzurum

Üye
Erol Zeytinoglu
Eskişehir
İmzada bulunamadı

Üye
Erol Güngör
İzmir
İmzada bulunamadı

Üye
Seyit Halil Özsoy
Kayseri

Üye
Şevki Göğüsger
Kırşehir
İmzada bulunamadı

Üye
Mustafa Dinek
Konya

Üye
Mahmut Öztürk
Niğde
İmzada bulunamadı

Üye
Zeki Çeliker
Siirt

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Üye
Muzaffer Arıcı
Denizli

Üye
Erdal Kalkan
Edirne
İmzada bulunamadı

Üye
Mehmet Kahraman
Erzurum
İmzada bulunamadı

Üye
Ali Topuz
İstanbul

Üye
Ülkü Söylemezoglu
Kahramanmaraş

Üye
Mustafa Şahin
Kayseri
İmzada bulunamadı

Üye
Alaettin Kurt
Kocaeli
İmzada bulunamadı

Üye
Sümer Oral
Manisa
İmzada bulunamadı

Üye
Sakir Şeker
Sivas

Üye
Mahmut Alınak
Kars
Muhalfim

(S. Sayısı : 462)

ANAYASANIN 89 UNCU MADDESİ GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANINCA BİR DAHA
GÖRÜŞÜLMEK ÜZERE GERİ GÖNDERİLEN KANUN

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanun

Kanun No. : 3661

Kabul tarihi : 26.9.1990

Ödenek, Yolluk, Diğer Malî ve Sosyal Haklar

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin aylık ödeneklerinin tutarı, en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu miktardır. En yüksek Devlet memuruna ödenenlerden gelir vergisine tabi olmayanlar bu Kanuna göre de gelir vergisine tabi tutulmaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine birinci madde uyarınca hesaplanacak aylık ödenek tutarının yarısı yolluk olarak ödenir.

Bu yolluklar herhangi bir suretle haczedilemez.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu malî ve sosyal haklardan yararlanırlar.

Emeklilik

MADDE 2. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile dışarıdan atanan Bakanlar, seçildikleri veya atandıkları, emekli olanlar ise istekte buldukları tarihi izleyen aybaşından itibaren emeklilik keseneğine esas aylıklarına 4500 ek gösterge tutarı eklenmek suretiyle T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler. Emekli olanların iştirakçisi oldukları sürece sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıkları kesilir.

Bu şekilde ilgilendirilenlerden 24.5.1983 tarihli ve 2829 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak gerek 5434 sayılı Kanunun, gerekse 506 ve 1479 sayılı kanunların genel hükümleri çerçevesinde, aylıklarını bağlaması gereken kurumun şartlarını taşıyanların T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu veya BAĞ-KUR veya 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tabi sandıklardan emekli olmaları halinde, iştirakçiliklerine son verilerek emekli aylıkları bağlanır.

Bunların emekli aylıkları, ilgili oldukları kurum tarafından 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa tabi aynı hizmet süresine sahip emsali Yasama Organı üyelerine T.C. Emekli Sandığına bağlanan emekli aylığının 3 üncü maddeye göre belirlenen tutarına yükseltilemek suretiyle ödenir ve aradaki fark hazineden tahsil edilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinde geçen her hizmet yılı için 5434 sayılı Kanunun 32 nci maddesi çerçevesinde 3 aylık fiili hizmet zammı uygulanır.

Emekli Aylıklarının Hesaplanması

MADDE 3. — Yasama Organı üyeleri ile açıktan atanan bakanlardan T.C. Emekli Sandığına emekli aylığı bağlananların aylıkları, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin almakta olduğu yolluk dışındaki her türlü ödemenin aylık toplam tutarı üzerinden iktisap ve hizmet süreleri itibariyle uygulanan emekli aylığı oranlarına göre hesaplanır.

Ödemelerde kesenikle karşılanmayan kısımlar Hazinece T.C. Emekli Sandığına ödenir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanun Tasarısı

Ödenek, Yolluk, Diğer Mali ve Sosyal Haklar

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin aylık ödeneklerinin tutarı, en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu miktardır. En yüksek Devlet memuruna ödenenlerden gelir vergisine tabi olmayanlar bu Kanuna göre de gelir vergisine tabi tutulmaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine bu madde uyarınca hesaplanacak aylık ödenek tutarının yarısı yolluk olarak ödenir.

Bu yolluklar herhangi bir suretle haczedilemez.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu mali ve sosyal haklardan yararlanırlar.

Emeklilik

MADDE 2. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile dışarıdan atanan bakanlar, seçtikleri veya atandıkları, emekli olanlar ise istekte buldukları tarihi izleyen aybaşından itibaren emeklilik keseneğine esas aylıklarına 4500 ek gösterge tutarı eklenmek suretiyle T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler. Emekli olanların iştirakçi oldukları sürece sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıkları kesilir.

Bu şekilde ilgilendirilenlerden 24.5.1983 tarihli ve 2829 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak gerek 5434 sayılı Kanunun, gerekse 506 ve 1479 sayılı kanunların genel hükümleri çerçevesinde, aylıklarını bağlaması gereken kurumun şartlarını taşıyanların T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu veya Bağ-Kur veya 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesine tabi sandıklardan emekli olmaları halinde, iştirakçiliklerine son verilerek emekli aylıkları T.C. Emekli Sandığına bağlanır. Bu görevleri sona erenler hakkında da aynı hükümler uygulanır.

T.C. Emekli Sandığı dışındaki sosyal güvenlik kurumlarından emekli olmaları gerekenlere Sandıkca bağlanacak aylık, aynı hizmet süresine sahip emsali yasama organı üyelerine T.C. Emekli Sandığına bağlanan emekli aylığı tutarına (T.B.M.M. üyesi olanlar için tespit edilen makam tazminatı dahil edilerek) yükseltilir. Diğer sosyal güvenlik kurumlarının ödemesi gereken aylık ilgili kurumdan, aradaki fark ise Hazineden Sandıkça tahsil edilir.

Makam tazminatının ödenmesine ve kesilmesine dair özel hükümler ile bu Kanunun 5 inci maddesine göre ödenecek tazminata ilişkin hükümler saklıdır.

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, Yasama Organı Üyeleri ile dışardan atanan bakanların bu görevlerde geçen her hizmet yılı için aynı kanunun 32 nci maddesi çerçevesinde üç aylık fiilî hizmet zammı uygulanır.

Emekli Aylığının Bağlanması

MADDE 3. — Yasama Organı üyeleri ile dışarıdan atanan bakanların veya daha önce bu görevlerde bulunmuş olanların istekleri üzerine emekli aylıklarının bağlanmasında, emekli aylığını bağlayacak ilgili Sosyal Güvenlik Kurumunun mevzuatında yer alan yaş kaydı dışında genel hükümler uygulanır.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha
Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

Yasama Organı Eski Üyelerinin Sosyal Hakları

MADDE 4. — Yasama Organı üyeliği sona erenler ile bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin tedavileri, üyelerin tabi olduğu hükümler çerçevesinde Türkiye Büyük Millet Meclisince sağlanır.

Yasama Organı üyeliği sona erenler protokol ulaşım ve haberleşme, kültürel, sportif ve sosyal tesisler ile benzeri sosyal hizmet ve haklardan milletvekilleri gibi yararlanırlar.

Yasama Müşavirliği

MADDE 5. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinde bulunmuş olanlardan kendilerine emekli aylığı bağlanmamış olanlara yönetim, denetim, danışma ve tasfiye kurulu üyeliği dahil olmak üzere kamu kesiminde veya özel kesimde her ne suretle olursa olsun aylık veya ücret mukabili görev almayanlar talepte bulunmaları halinde en fazla beş yıl için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı yasama müşaviri kadrolarına atanırlar. Bunlar aylık ve özlük haklarını Türkiye Büyük Millet Meclisinden almaları kaydıyla Başbakanın talebi üzerine Başbakanlıkta görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirilenlere Başbakanlıkça ayrıca herhangi bir ödeme yapılmaz.

Bunlardan emekli aylığı bağlananların görevleri sona erer.

Temsil Tazminatı

MADDE 6. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği veya açıktan atandığı bakanlık görevi sona erenlere bu görevlerde en az 2 yıl bulunmuş olmaları şartıyla 6000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktar temsil tazminatı olarak hayatta buldukları sürece her ay Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden ödenir.

Bu tazminat, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz. Bu tazminat Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve emekliler ile yönetim, denetim, danışma ve tasfiye kurulu üyeliği dahil olmak üzere kamu kesiminde veya aylık veya ücret mukabili özel kesimde görev alanlara ödenmez. Tazminattan yararlanırken, yararlanma şartlarını kaybedenler en geç bir ay içinde durumu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bildirirler. Bu durumun ortaya çıktığı tarihi takip eden aybaşından itibaren tazminat ödemesine son verilir. Zamanında bildirimde bulunmayanlara ödenen tazminat kanunî faizi ile birlikte geri alınır.

Hak Kazanma ve Ödeme

MADDE 7. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri bu sıfatı iktisap ettikleri aydan itibaren, bu Kanunda belirtilen ödenek ve yolluklara hak kazanırlar. Herhangi bir nedenle Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sıfatı kalkanların istihkakları, bu sıfatın kalktığı ayı takip eden ay başından itibaren verilmez. Ancak, ölüm ve çeşitli sebeplerle genel seçimin yenilenmesi halinde önceden aldıkları üç aylık ödenek ve yolluklar geri alınmaz. Aylık ödenek ve yollukların üç aylığı peşin olarak ve çekle ödenir.

Ölüm Yardımı

MADDE 8. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ölümleri hali de 1 inci madde uyarınca hesaplanacak aylık ödeneklerinin oniki aylık tutarı ölüm yardımı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden, usulü dairesinde ve resen ödenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Yasama Organu Eski Üyelerinin Sosyal Hakları

MADDE 4. — Yasama Organu Üyeliği ile açıktan atandığı bakanlık görevi sona erenler ile bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin tedavileri, üyelerin tabi olduğu hükümler çerçevesinde Türkiye Büyük Millet Meclisince sağlanır.

Tazminat

MADDE 5. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile dışardan atanan bakanların bu görevlerinin sona ermesinden itibaren, bu görevlerde enaz iki yıl bulunmuş olmaları şartıyla, emekli aylığı alıp almadıklarına bakılmaksızın; yönetim, denetim, danışma ve tasfiye kurulu üyeliği dahil olmak üzere kamu kesiminde veya özel kesimde her ne suretle olursa olsun aylık veya ücret mukabili görev almayanlara ve gerçek usulde gelir vergisi mükellefi olmalarını gerektirecek şekilde ticarî veya sınıf faaliyetinde veya serbest meslek faaliyetinde bulunmayanlara, hayatta buldukları sürece, 6000 gösterge rakamının memur katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktar her ay Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden tazminat olarak ödenir. Bu tazminat, damga vergisi hariç, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Tazminattan yararlanırken, yararlanma şartlarını kaybedenler en geç bir ay içinde durumu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bildirirler. Bu durumun ortaya çıktığı tarihi takibeden aybaşından itibaren tazminat ödemesine son verilir. Zamanında bildirimde bulunmayanlara ödenen tazminat kanunî faizi ile birlikte geri alınır.

Hak Kazanma ve Ödeme

MADDE 6. — Kanunun 7 nci maddesi, 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ölüm Yardımı

MADDE 7. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ölümleri halinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ek ve değişikliklerine göre en yüksek Devlet Memurunun almakta olduğu aylığın (ek gösterge dahil) oniki aylık tutarı ölüm yardımı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden usulü dairesinde ve resen ödenir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha
Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

Yasama Organı üyeliği sona erenler için bu yardım ölüm tarihi itibarıyla birinci fıkraya göre hesaplanacak miktarın yarısı tutarında olmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden ödenir.

Bu madde uyarınca ölüm yardımı yapılanlara diğer mevzuat hükümleri ile öngörülen ölüm yardımları yapılmaz.

Bu maddenin tatbikinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 208 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 9. — 9.10.1984 tarih ve 3053 sayılı Kanun ile 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Kazanılmış Haklar

GEÇİCİ MADDE 1. — Anayasa Mahkemesi Kararları ile iptal edilmiş olan 7.5.1985 tarihli ve 3284 sayılı, 21.4.1988 tarihli ve 3430 sayılı kanunların ilgili hükümleriyle öngörülen; T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilme, hizmet borçlandırılması, intibak ve aylık bağlama ve diğer konulardaki kesinleşmiş işlemlerle emeklilik hakkı elde edenlerin bu hakları müktesep hak olarak muhafaza edilmek suretiyle bu Kanun hükümlerine göre aylıklarının ödenmesine devam olunur. Ayrıca idari yargı kararı gereğince aylıkları dondurulanlara veya ödenen aylık miktarları indirilmiş olanlara söz konusu idari yargı kararının uygulanması tarihine kadar yapılmış ödemeler için Sandıkça borç çıkartma işlemi yapılmaz.

Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce genel hükümlere göre emekli aylığı bağlanmış olanların hakları saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 4 üncü maddede yeralan 4500 rakamı ile 6 ncı maddede yeralan 6000 gösterge rakamı sırasıyla 1991 yılında 5300 ve 6800, 1992 yılında 6200 ve 7500, 1993 yılında 7100 ve 8300, 1994 yılında 8000 ve 9000, 1995) ve müteakip yıllarda 9000 ve 10000 olarak uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce görevleri sona ermiş olanlar için temsil tazminatlarının ödenmesinde iki yıllık görev süresini doldurma şartı aranmaz. Ancak bu hüküm görevleri cezaen veya istifaen sona ermiş olanlar hakkında uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce Yasama Organı üyeliğinde bulunanlardan, herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna prim ödemek veya borçlanmak suretiyle 25 hizmet yılını tamamlayanlara T.C. Emekli Sandığına emekli aylığı bağlanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Yasama Organı üyeliği sona erenler için bu yardım ölüm tarihi itibariyle birinci fıkraya göre hesaplanacak miktarın yarısı tutarında olmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden ödenir.

Bu madde uyarınca ölüm yardımı yapılanlara diğer mevzuat hükümleri ile öngörülen ölüm yardımları yapılmaz.

Bu maddenin tatbikinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 208 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 8. — 9.10.1984 tarih ve 3053 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 1. — Anayasa Mahkemesi kararları ile iptal edilmiş bulunan 7.5.1986 tarihli ve 3284 sayılı, 21.4.1988 tarihli ve 3430 sayılı kanunların ilgili hükümlerine göre T.C. Emekli Sandığına aylık bağlananlarla aylıkları yükseltilmiş olanlardan; idarî yargı kararı gereğince aylıklarının ödenmesi durdurulanlar ile ödenen aylık miktarları indirilmiş olanlara, söz konusu idarî yargı kararlarının uygulanması tarihine kadar yapılmış olan ödemeler için Sandıkça ayrıca borç çıkartma işlemi yapılmaz.

Ayrıca bunlardan, Sandık iştirakçisi iken borçlanma tarihinde yürürlükte bulunan kanunların ilgili hükümlerine göre, işyerlerinden veya bağlı buldukları meslek kuruluşlarında ve yahut vergi daireleri ile diğer resmî mercilerden aldıkları belgeler üzerine borçlanma işlemleri yapılmış ve tahakkuk eden borçları ödenmiş olanların, bu borçlanmaları ve intibakları geçerli sayılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 2 nci maddede yeralan 4500 rakamı ile 5 inci maddede yeralan 6000 gösterge rakamı sırasıyla 1991 yılında 5300 ve 6800, 1992 yılında 6200 ve 7500, 1993 yılında 7100 ve 8300, 1994 yılında 8000 ve 9000, 1995 ve müteakip yıllarda 9000 ve 10000 olarak uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce görevleri sona ermiş olanlar için bu Kanunun 5 inci maddesine göre tazminatların ödenmesinde iki yıllık görev süresini doldurma şartı aranmaz. Ancak bu hüküm görevleri cezaen sona ermiş olanlar hakkında uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yasama Organı üyeliği ve açıktan atandığı bakanlığı devam edenlerle bu tarihten önce bu görevleri sona erenlerden herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna prim ödemek veya borçlanmak suretiyle yirmi hizmet yılını tamamlayanlara yaş kaydı aranmaksızın 2 nci maddedeki esaslara göre aylık bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Yasama Organı üyeliği veya açıktan atandığı bakanlık görevleri sona ermiş olanlarla, bunlardan ölenlerin dul ve yetimleri hakkında da bu Kanunla getirilen emeklilik hükümleri T.C. Emekli Sandığına uygulanır.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha
Görüşölmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

Yürürlük

MADDE 10. — Bu Kanunun emeklilikle ve emekli aylıklarının hesaplanması ile ilgili hükümleri 1 Temmuz 1990 tarihinde, diğler hükümleri yayımı yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11. — Bu Kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, diğler hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Yürürlük

MADDE 9. — Bu Kanunun 2 nci maddesi ile geçici 4 üncü maddesi 1 Temmuz 1990 tarihinde; diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Ancak 2 nci maddenin son fıkrasında yer alan fiilî hizmet zammı verilmesinden dolayı bu Kanunun yürürlüğünden önce geçmiş stürelere için aylık ve ikramiye farkı ödenmez.

Yürütme

MADDE 10. — Kanunun 11 inci maddesi, 10 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

